

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет управління

Кафедра публічного управління та адміністрування

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПУБЛІЧНІ ФІНАНСИ ТА БЮДЖЕТУВАННЯ

Освітня програма «Публічне управління та адміністрування»

Спеціальність D4 «Публічне управління та адміністрування»

Галузь знань D «Бізнес, адміністрування та право»

Затверджено на засіданні кафедри публічного
управління та адміністрування
Протокол № 1 від 26 серпня 2025 року

м. Івано-Франківськ –2025-2026 нр..

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура дисципліни
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика курсу

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Публічні фінанси та бюджетування
Освітня програма	Публічне управління та адміністрування
Спеціалізація (за наявності)	
Спеціальність	D4 «Публічне управління та адміністрування»
Галузь знань	D «Бізнес, адміністрування та право»
Освітній рівень	доктор філософії
Статус дисципліни	вибіркова
Курс / семестр	2 курс / 4 семестр
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 20 год. Практичні заняття – 10 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/

2. Опис дисципліни

Мета та цілі дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Публічні фінанси та бюджетування» є формування у здобувачів системи знань з особливостей функціонування публічних фінансів, їх призначення, визначення ролі формування системи бюджетування у забезпеченні ефективного функціонування публічних фінансів; розширення та поглиблення професійних навичок з питань формування та виконання публічних бюджетів.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів: Змістовний модуль 1. Економічний зміст та сутність публічних фінансів. Змістовний модуль 2. Особливості бюджетування в публічному управлінні. Основними цілями вивчення дисципліни «Публічні фінанси та бюджетування» є засвоєння здобувачами навчального матеріалу стосовно: характеристики публічних фінансів як складової фінансової системи; теоретичних засад публічних фінансів; державних підходів та ризиків формування публічних фінансів; трансформації державних видатків; фінансів місцевих органів влади; програмно-цільового методу бюджетування; формування та реалізації бюджетної програми; відповідальних виконавців бюджетних програм; особливостей бюджетної децентралізації в Україні; гендерно орієнтованого підходу у бюджетному процесі.

Компетентності
<p>ЗК3. Здатність ініціювати дослідницько-інноваційні проекти та автономно працювати під час їх реалізації.</p> <p>ЗК6. Здатність організовувати та проводити навчальний процес у вищій школі, розробляти методичне забезпечення навчального процесу у галузі публічного управління та адміністрування.</p> <p>ФК2. Здатність науково обґрунтовувати, розробляти та здійснювати експертизу нормативно-правових актів, аналітичних довідок, пропозицій, доповідей. ФК8. Здатність формувати нові підходи та адаптувати кращі практики (в т.ч. із зарубіжної практики) електронного урядування та електронної демократії до потреб сталого розвитку.</p>
Програмні результати навчання
<p>ПРН1. Знати наукові концепції (теорії), термінологію, історію розвитку та сучасний стан наукових знань, ідентифікувати теоретичні й практичні проблеми з публічного управління та адміністрування.</p> <p>ПРН6. Уміти визначати, оцінювати й обґрунтовувати пріоритетні напрями стратегічного сталого розвитку на різних рівнях публічного управління та адміністрування. ПРН9. Уміти розробляти проекти законодавчих та нормативних актів, передбачаючи правові та соціально-економічні ризики та наслідки запроваджених правових норм.</p>

3. Структура дисципліни

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Тема 1. Публічні фінанси як складова фінансової системи.	Вміти аналізувати історичні засади розвитку публічних фінансів; знати особливості державних та місцевих фінансів як складових публічних фінансів; розуміти ключові відмінності публічних та приватних фінансів.	<ul style="list-style-type: none"> • Контрольні запитання, • Кейси, • Тести, • Завдання для самостійної роботи
2.	Тема 2. Теоретичні основи публічних фінансів.	Розуміти сутність, призначення і роль публічних фінансів; знати функціональні особливості публічних фінансів; знати нормативно-правове забезпечення функціонування публічних фінансів.	<ul style="list-style-type: none"> • Контрольні запитання, • Кейси, • Тести, • Завдання для самостійної роботи
3.	Тема 3. Державні доходи та ризики формування публічних фінансів.	Розуміти сутність державних доходів та теоретичних аспектів оподаткування; знати теоретичні підходи до визначення та аналізу ризиків публічних фінансів; розуміти основні завдання та заходи щодо зменшення ризиків публічних	<ul style="list-style-type: none"> • Контрольні запитання, • Кейси, • Тести, • Завдання для самостійної

		фінансів в Україні.	роботи
4.	Тема 4. Трансформація державних видатків.	Розуміти теоретичні аспекти рівня державних видатків; знати форми державної підтримки підприємств України; розуміти особливості держави як суб'єкта економічної діяльності на центральному та місцевому рівнях; знати шляхи та передумови забезпечення ефективної державної підтримки підприємств.	<ul style="list-style-type: none"> • Контрольні запитання, • Кейси, • Тести, • Завдання для самостійної роботи
5.	Тема 5. Фінанси місцевих органів влади.	Розуміти сутнісні характеристики фінансів місцевих органів влади; знати структурні та функціональні особливості фінансів місцевих органів влади; розуміти особливості місцевих бюджетів.	<ul style="list-style-type: none"> • Контрольні запитання, • Кейси, • Тести, • Завдання для самостійної роботи
6.	Тема 6. Програмно цільовий метод бюджетування.	Розуміти особливості бюджетного планування, його роль в управлінні бюджетними ресурсами та методи здійснення; знати сутність та особливості програмно-цільового методу у бюджетному процесі; розуміти характеристику складових програмно-цільового методу; знати нормативно-правові основи застосування програмно-цільового методу бюджетування.	<ul style="list-style-type: none"> • Контрольні запитання, • Кейси, • Тести, • Завдання для самостійної роботи
7.	Тема 7. Формування та реалізація бюджетної програми.	Знати поняття і характеристику складових бюджетної програми; вміти формувати бюджетну програму; розробляти паспорт бюджетної програми та вміти реалізовувати бюджетну програму.	<ul style="list-style-type: none"> • Контрольні запитання, • Кейси, • Тести, • Завдання для самостійної роботи
8.	Тема 8. Відповідальні виконавці бюджетних програм.	Розуміти роль відповідальних виконавців у бюджетному процесі; знати нормативно-правове забезпечення діяльності відповідальних виконавців бюджетних програм; знати функціональні повноваження відповідальних виконавців та їх взаємодію з іншими учасниками	<ul style="list-style-type: none"> • Контрольні запитання, • Кейси, • Тести, • Завдання для самостійної роботи

		бюджетного процесу.	
9.	Тема 9. Бюджетна децентралізація в Україні.	Розуміти цілі та напрями реформ бюджетної децентралізації; вміти аналізувати бюджетну децентралізацію в Україні у контексті європейських тенденцій; розуміти особливості капітальних трансфертів місцевим бюджетам.	<ul style="list-style-type: none"> • Контрольні запитання, • Кейси, • Тести, • Завдання для самостійної роботи
10.	Тема 10. Гендерно орієнтований підхід у бюджетному процесі.	Розуміти загальні засади гендерно орієнтованого підходу у бюджетному процесі; вміти проводити гендерний аналіз бюджетної програми; вміти готувати висновки та приймати рішення за результатами гендерного аналізу бюджетної програми; вміти проводити моніторинг гендерно чутливих бюджетних програм.	<ul style="list-style-type: none"> • Контрольні запитання, • Кейси, • Тести, • Завдання для самостійної роботи

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Семінарське заняття	30
Контрольна робота	10
Тести	10
Залік	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Сумарна кількість балів за семінарські заняття	Сумарна кількість балів за контрольні роботи	Сумарна кількість балів за тести	Залік	Разом
30	10	10	50	100

- Оцінювання відповідей здобувачів на практичних заняттях відбувається за 100 бальною шкалою.

- По завершенні теоретичного навчання середнє арифметичне усіх отриманих оцінок у 100-бальній шкалі множиться на ваговий коефіцієнт 0,4, відповідно – максимальний бал за усі отриманні заняття у підсумку може скласти 40 балів.

- Оцінювання за екзамен відбувається у 100-бальній шкалі, отримана оцінка сходиться на ваговий коефіцієнт 0,5.

- Підсумкова оцінка за вивчення дисципліни складається із математичної суми балів за роботу на парах (максимально – 40 балів), отриманих балів за самостійну роботу (оцінка виставляється у 100-бальній шкалі і множиться на ваговий коефіцієнт 0,05, відповідно максимальний бал за самостійну роботу може скласти 5 балів), оцінки за індивідуальне завдання (оцінка виставляється у 100-бальній шкалі і множиться на ваговий коефіцієнт 0,05, відповідно максимальний бал може скласти 5 балів) і оцінки, отриманої за екзамен (максимальний бал – 50 балів), що в сумі максимально може скласти 100 балів.

- При виставленні балів за модульний контроль оцінюються: рівень теоретичних знань та практичні навички з тем, включених до змістових модулів, самостійне опрацювання тем, написання есе, опрацювання завдань, підготовка презентацій доповідей, підготовка індивідуальних завдань тощо.

- Якщо здобувач не складав змістовий модуль з поважних причин, які підтверджені документально, то він має право на його складання з дозволу зав. кафедри (за заявою). • Оцінка за іспит формується із суми відповідей здобувачів на 3 основні запитання та 2 додаткові (по 10 балів за кожне запитання), або, за вимогою – на основі результатів тестування (максимальна оцінка за тести – 50 балів).

Критерії оцінювання за 100-бальною шкалою:

- *90-100 балів* – Здобувач вільно володіє навчальним матеріалом; висловлює свої думки; творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань; комунікативні уміння та навички сформовані на високому рівні; може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання і оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання, не передбачені навчальною програмою; вільно використовує знання для розв'язання поставлених перед ним завдань.

- *70-89 балів* – Здобувач вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні граматичні помилки у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці; за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдань.

- *50-69 балів* – Здобувач володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно; на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків; знайомий з основними поняттями навчального матеріалу; комунікативні уміння та навички сформовані частково; під час відповіді допускаються суттєві граматичні помилки; має елементарні нестійкі навички виконання завдань; планує та виконує частину завдань за допомогою викладача.

- *Менше 50 балів* – У здобувача не сформовані комунікативні уміння та навички; студент допускає велику кількість граматичних помилок, що ускладнює розуміння; здобувач не володіє навчальним матеріалом; виконує лише елементарні завдання, потребує постійної допомоги викладача.

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення

Мультимедіа (відеофайли, рисунки, схеми)

Література:

1. Курс «Децентралізація в Україні – теорія та практика» // Prometheus. URL : <https://prometheus.org.ua/>
2. Курс «Складання прогнозу місцевого бюджету: теорія та практичні аспекти» // Prometheus. URL : <https://prometheus.org.ua/>
3. Курс «Гендерно орієнтоване бюджетування для розвитку громад» // Prometheus. URL : <https://prometheus.org.ua/>
4. Курс «Ефективний бюджетний процес в органах місцевого самоврядування» // Prometheus. URL : <https://prometheus.org.ua/>
5. Конституція України. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

6. Бюджетний кодекс України. Кодекс України. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>

7. Про добровільне об'єднання територіальних громад. Закон України. URL:

<http://zakon3.rada.gov.ua>

8. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України (із змінами та доповненнями).

URL: <http://zakon4.rada.gov.ua>

9. Ватаманюк-Зелінська У. З., Шевчук Н. В. Макрофінансове бюджетування : навчальний посібник. Львів : РВВ НЛТУ України. 2015. 140 с.

10. Гендерно орієнтований підхід у бюджетному процесі : практич. посіб. / Т. Іваніна, О. Кисельова, М. Колодій, О. Остапчук, О. Цюпа. Київ : Віваріо, 2020. 88 с. 11. Давиденко Н. М., Данилевська-Жугунісова О. Є. Фінанси : підручник. К. : Компрінт, 2014. 491 с.

12. Дегтяр А. О., Гончаренко М. В., Лесная О. С. Публічні фінанси : навч. посібник. Харків : С. А. М., 2011. 512 с.

13. Луніна І. О., Бондарук Т. Г. Публічні фінанси та міжбюджетні відносини: навч. посіб. Київ : ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2019. 304 с.

14. Миськів Г. Бюджетна система : теоретичні та практичні аспекти (у схемах і таблицях) : навчальний посібник. Львів : Растр-7, 2020. 272 с.

15. Савчук С. В., Дем'янюк А. В., Лободіна З. М. Програмно-цільовий метод бюджетування : навч. посібник. Тернопіль, 2017. 180 с.

16. Стойко О. Я. Фінанси : навч. Посібник. К. : Алерта, 2014. 431 с.

17. Фінанси : підручник / за ред. С. І. Юрія, В. М. Федосова. К. : Знання, 2012. 688 с.

18. Шевчук І. Л., Черепанова В. О., Ставерська Т. О. Бюджетна система : навчальний посібник. Друге видання, перероблене і доповнене. Харків : Видавець Іванченко І. С., 2015. 284 с.

19. Ярошевич Н. Б., Кондрат І. Ю., Якимів А. І. Бюджетна система : практикум : навчальний посібник. Львів.: «Новий Світ2000», 2019. 400 с.

20. Голощанов В. В., Ковальчук Г. А., Лисенко О. В. Публічні фінанси: теоретичні та практичні аспекти / В. В. Голощанов, Г. А. Ковальчук, О. В. Лисенко // Економічні дискусії ДонНУ. – 2025. – Вип. ?. – С. ?. – URL:

<https://r2.donnu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/2860a095-4310-458c-8d22-9288d75b5eee/content>

21. Role of Public Finance in Public Sector Development / [Електронний ресурс] – дослідницька публікація на ResearchGate (2024) – DOI/ID: 383022389 – URL:

https://www.researchgate.net/publication/383022389_Publicni_finansi

22. Public Finance 2024: Тенденції та виклики / Центр економічних стратегій. – 2024. – Аналітичний звіт – URL: https://ces.org.ua/public_finance_2024/
23. Огляд виконання державного бюджету України на 2024 рік та системні аспекти реформування управління державними фінансами та публічними інвестиціями / Національний інститут стратегічних досліджень. – 2025. – Аналітичний огляд – URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/ekonomika/ohlyad-vykonannya-derzhavnoho-byudzhetu-ukrayiny-na-2024-rik-ta>
24. Реформування системи управління державними фінансами і публічними інвестиціями як критично важливий чинник забезпечення оборони та безперерйного надання державних послуг : новина / Міністерство фінансів України. – 2025. – URL: https://mof.gov.ua/uk/news/reformuvannya_sistem_upravlinnia_derzhavnimi_finsansami_i_publichnimi_investitsiyami_kritichno_vazhlive_dlia_zabezpechennia_oboroni_ta_bezperebiinogo_nadannia_derzhavnikh_poslug_-_denis_uliutin-4942

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра публічного управління та адміністрування м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57 каб. 115 (вхід з вул. Чорновола) https://kpuia@pnu.edu.ua
Викладачі	Жук Ольга Іванівна , кандидат економічних наук, доцент
Контактна інформація викладачів	 olha.zhuk@pnu.edu.ua olha.zhuk@cnu.edu.ua Робочі години: Пн-Пт – 8:30 – 17:00

8. Політика курсу

Академічна доброчесність	Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету: <ul style="list-style-type: none"> • Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. • Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. • Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. • Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. • Лист МОН України «До питання уникнення проблем і
--------------------------	--

	<p>помилки у практиках забезпечення академічної доброчесності».</p> <p>Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/</p>
Пропуски занять (відпрацювання)	<p>Можливість і порядок відпрацювання пропущених здобувачем освіти занять регламентується документом “Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника” (введено в дію наказом ректора №309 від 19.05.2023). Ознайомитися з положенням можна за посиланням: https://kbe.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/36/2025/11/poriadok-o-rhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vys-hchoi-osvity.pdf</p>
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	<p>У разі виконання завдання здобувачем освіти пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання – «незадовільно», відповідно до “Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника” (введено в дію наказом ректора №309 від 19.05.2023). Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://kbe.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/36/2025/11/poriadok-o-rhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vys-hchoi-osvity.pdf</p>
Неформальна освіта	<p>Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора №672 від 24.11.2022). Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://kc.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/36/2025/02/neformalna-osvita.pdf</p>

Викладач

Ольга ЖУК